

The Role of Emotional Schemas in Predicting Love Trauma Syndrome in People with Emotional Failure

Esmat Mosayebi Dorche *¹; Ali Issazadegan ²; Esmail Soleymani ³

Abstract

Today, the occurrence of emotional failure in people can lead to dysfunction in various areas. Therefore, this research considered the role of emotional schemas in predicting love trauma syndrome in people with emotional failure. The research method was descriptive-post-event and used the correlation (regression) method. At first, the emotional schemas questionnaires and love trauma syndrome were modified online, and then through links were sent to emotional failure people in the age of 18to38 years in a purposeful method in 2020-2021 in Isfahan city. Then, 89 people were grouped into three levels, data were analyzed, using diagnostic analysis method, and their scores in love trauma syndrome indicators as criterion variables and their scores in emotional schemas as predictor variables. The findings indicated the achievement of two diagnostic functions that only one diagnostic function was able to significantly explain the variance of the formed groups with the appropriate eigenvalues. Among the constructs of emotional schemas; uncontrollability, simplistic view of emotion, and feeling of shame/guilt, respectively, had the highest structural coefficient. The results of this research showed that people who experienced emotional failure have more emotional schemas, which hinders the resolution of the emotional failure experience

Keywords: Emotional failure, emotional schemas, love trauma syndrome

¹ Corresponding Author: PhD Student in Psychology, Psychology group, Faculty of Literature and Humanities, Urmia University, Urmia, Iran

² Professor, Department of Psychology, Faculty of Literature and Humanities, Urmia University, Urmia, Iran

³ Associate Professor, Department of Psychology, Faculty of Literature and Humanities, Urmia University, Urmia, Iran, Iran

نقش طرحواره‌های هیجانی در پیش‌بینی نشانگان ضربه عشق در افراد دارای شکست عاطفی

عصمت مسیبی دورچه^{۱*}، علی عیسی زادگان^۲، اسماعیل سلیمانی^۳

چکیده

امروزه وقوع شکست عاطفی در افراد می‌تواند منجر به اختلال در عملکرد آن‌ها در حیطه‌های گوناگون شود از این رو در این پژوهش نقش طرح‌واره‌های هیجانی در پیش‌بینی بروز نشانگان ضربه عشق در افراد با تجربه شکست عاطفی مدنظر قرار گرفت روش پژوهش از نوع توصیفی - پس رویدادی که با استفاده از روش همبستگی (رگرسیون) انجام گرفت. ابتدا پرسشنامه‌های طرحواره‌های هیجانی لیهی و نشانگان ضربه عشق با استفاده از فرم‌نگار به صورت آنلاین تدوین گردید و از طریق لینک برای افراد با تجربه شکست عاطفی در بازه سنی ۱۸ تا ۳۸ سال به صورت هدفمند در سال ۹۹-۱۴۰۰ در شهر اصفهان ارسال شد سپس، ۸۹ نفر از افراد در سه سطح گروه‌بندی شدند و نمرات آنان در نشانگان ضربه عشق به عنوان متغیر ملاک و نمراتشان در طرحواره‌های هیجانی به عنوان متغیر پیش‌بینی‌کننده با روش تحلیل تشخیصی مورد آزمون قرار گرفت. یافته‌ها حاکی از دستیابی به دو تابع تشخیصی بود که تنها تابع تشخیصی اول به طور معناداری با میزان مقادیر ویژه مطلوبی توانست واریانس گروه‌های تشکیل‌شده را تبیین نماید. از بین سازه‌های طرحواره‌های هیجانی؛ احساس فقدان کنترل، ساده‌انگاری هیجان و احساس شرم/گناه، به ترتیب بیشترین میزان ضریب ساختاری را در پیش‌بینی بروز نشانگان ضربه عشق در افراد دارای تجربه شکست عاطفی داشتند. نتایج این پژوهش نشان داد که افراد با تجربه شکست عاطفی دارای طرحواره‌های هیجانی بیشتری هستند که این خود مانع حل و فصل تجربه شکست عاطفی می‌گردد.

کلیدواژه‌ها: شکست عاطفی، طرحواره‌های هیجانی، نشانگان ضربه عشق

^۱ نویسنده مسئول: گروه روانشناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران

^۲ گروه روانشناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران

^۳ گروه روانشناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران

مقدمه

یکی از پرچالش‌ترین مسائلی که امروزه می‌تواند برای افراد در طول زندگیشان اتفاق بیافتد تجربه شکست عاطفی^۱ است، که عمدتاً همراه با پیامدهای منفی گوناگونی است و حتی می‌تواند تجربه نشانگان ضربه عشق^۲ را در فرد رقم بزند (کارتز، نوکس و هال، ۲۰۱۹). این نشانگان که توسط راس^۳ (۱۹۹۹) معرفی شد منجر به رکود شخصی در عملکردهای اجتماعی، شغلی و تحصیلی می‌گردد و به ترس حل نشده از شکست عاطفی اشاره دارد که مجموعه علائمی همچون اختلالات خواب، نگرانی، خشم، تعارض، ناراحتی، مشکلات تمرکز و ناامیدی درباره آینده را به همراه دارد (دل پاسیو، گوالنز، کلارک و سولیوان^۴، ۲۰۱۷). تجربه این نشانگان می‌تواند موجب بی‌میلی به ارتباط و عدم احساس امنیت شود (رجبی، جوکار و علیمزادی، ۱۳۹۷). در معنابخشی به زندگی و خود بهینه^۵ (لاسینو و ورت^۶، ۲۰۱۷) مشکل ایجاد کند و ماشه چکانی برای افسردگی و عامل خطری برای افکار خودکشی باشد (قدرتی و تکلوی، ۱۳۹۸). بروز این علائم به طور کلی سیر بهبودی مبتلایان را به تاخیر می‌اندازد و عملکرد ایشان را مختل می‌نماید (میکاران، رایان، مک‌موان، بردلی^۷ و همکاران، ۲۰۱۸).

یافته‌های پژوهشی نشان می‌دهد تجربه احساس تنهایی پس از شکست عاطفی بسیار شایع است و فرد به دلیل احساس طردشدگی در از سرگیری روابط بین فردی یا حفظ آن با نارسایی مواجه است (آسایش، قاضی نژاد، و باهنر، ۱۳۹۹) همچنین به دلیل عدم پذیرش اجتماع و ترس از عدم تایید، این افراد از سمت نزدیکان حمایتی نیز دریافت نمی‌کنند که منجر به کناره‌گیری بیشتر و بروز احساس گناه/ شرم در آنان می‌گردد (بنو^۸، ۲۰۲۰). در همین راستا یکی از عوامل مهمی که می‌تواند یاری رسان باشد، شیوه کنار آمدن با هیجان‌های نشأت گرفته از این بحران است (رجبی و نیک پور، ۲۰۱۷).

مطالعات نشان می‌دهد نحوه کنار آمدن با هیجان‌ها به طور موثر می‌تواند آسیب‌های ناشی از فقدان را کاهش دهد و این درحالی است که اغلب افراد دچار شکست عاطفی در کنار آمدن با هیجان‌های ناشی از جدایی مشکل دارند (مصباحی، امیرمجد، قمری و بزازیان، ۱۳۹۸). پژوهش‌ها حاکی از آن است که شیوه‌های درک هیجان (هوش هیجانی) و شیوه پاسخگویی به آن (تنظیم

-
1. Emotional failure
  2. love trauma syndrome
  3. Carter, Knox, & Hall
  4. Rosse
  5. del Palacio-González, Clark and O'Sullivan
  6. optimal self
  7. Luciano, & Orth
  8. McKiernan, Ryan, McMahon, Bradley, & et al
  9. Benau

هیجان) با طرحواره‌های هیجانی مرتبط است و در آن ریشه دارد (لیهی، ۲۰۱۲). طرحواره‌های هیجانی به شیوه‌هایی که افراد هیجان‌های خود را تجربه می‌کنند و باورهایی که به محض برانگیخته شدن هیجان‌های ناخوشایند نسبت به رفع و اقدام درباره آن راه‌اندازی می‌شوند اشاره دارد (لیهی، ۲۰۱۵؛ ترجمه زیرک و آزادی، ۱۳۹۷).

به طور طبیعی هر انسانی در شروع، حین و اتمام روابط بین فردی همچون روابط عاطفی هیجان‌های مختلفی نظیر غم، خشم، ترس، یا شرم را تجربه می‌نماید، اما اینکه چه چیزی موجب می‌شود تا یک هیجان تداوم یابد به تفسیر فرد از هیجان و راهبردهایی که وی برای تنظیم و مقابله با آن به کار می‌گیرد وابسته است (لیهی، ۲۰۱۵؛ ترجمه زیرک و آزادی ۱۳۹۷). در واقع تفسیرها و پاسخ‌های فرد به هیجان‌های دردناک است که مشخص می‌کند فرد از دل این تجربه هیجانی (شکست عاطفی) با آسیب روانی (به ویژه افسردگی) بیرون خواهد آمد یا خیر. بر همین اساس طرحواره‌های هیجانی یک مدل اجتماعی-شناختی از هیجان و تنظیم هیجان است که طبق آن افراد از لحاظ ارزیابی هیجان (پذیرفتنی بودن، شرم، کنترل، تداوم، ادراک خطر، تناسب) با یک دیگر متفاوت هستند (لیهی، ۲۰۱۲). از این رو تفسیرهای مربوط به هیجان یعنی "باورهایی درباره هیجان خود و دیگران، و نحوه تنظیم آن" محتوای مرکزی طرحواره‌های هیجانی‌اند و به همین دلیل طرحواره‌های هیجانی می‌توانند باورهای مربوط به هیجان‌ها و چگونگی عمل آن‌ها را بسنجند. یافته‌ها نشان می‌دهد افرادی که در مورد بازداری، کنترل، اجتناب، پذیرش و تحمل آشفتگی مرتبط با هیجان‌ها مشکل دارند، راهبردهای مقابله ناکارآمد همچون، نشخوارفکری، نگرانی بیش از حد، سوء مصرف مواد، اختلالات خوردن و غیره را به کار می‌گیرند (لیهی، ۲۰۱۵؛ ترجمه زیرک و آزادی ۱۳۹۷). بنابراین می‌توان گفت راهبردهای تنظیم هیجان هم در کیفیت رابطه و هم در کنار آمدن با جدایی نقش دارند (بابایی گرمخانی، کسای، زهراکار و اسدپور، ۱۳۹۸؛ جانسون، ۲۰۱۹). با در نظر گرفتن این موضوع که طرحواره‌های هیجانی هم با اجتناب تجربه‌ای، نشانگان اضطرابی و افسردگی مرتبط می‌باشد و هم زیربنای تنظیم هیجانی است (لیهی، ۲۰۱۵؛ ترجمه زیرک و آزادی ۱۳۹۷) و این موارد اغلب در افراد دچار شکست عاطفی وجود دارد. بنابراین می‌توان گفت که طرحواره‌های هیجانی احتمالاً در شکست عاطفی تاثیر دارند.

از این جهت باتوجه به وسعت مشکلات پس از شکست عاطفی و گسترش آن در جامعه، بررسی دقیق‌تر عوامل تاثیرگذار بر بهبود آن و نیز شناسایی عوامل تشدیدکننده آن، حائز اهمیت است. علی‌رغم آنکه پیشینه پژوهش عمدتاً بر مداخلات درمانی پس از شکست عاطفی تمرکز داشته است (توسلی، اقامحمدیان شهرباف، سپهری شاملو و شهسواری، ۱۳۹۷)، و جای پژوهش‌هایی که

۱۰..... نقش طرحواره‌های هیجانی در پیش بینی نشانگان ضربه عشق در افراد دارای ...

به عوامل تاثیرگذار پردازد خالی است؛ به همین منظور این پژوهش در قالب یک فرضیه به بررسی نقش طرحواره‌های هیجانی در تفکیک افراد دارای شکست عاطفی برحسب سطوح تجربه نشانگان ضربه عشق پرداخته است و درصدد تعیین سهم تفکیک‌کنندگی این مولفه‌ها با استفاده از روش تحلیل تشخیصی است.

روش

پژوهش حاضر از نوع همبستگی (رگرسیون) می‌باشد که با استفاده از روش تحلیل تشخیصی (تمیز) انجام شده است. جامعه آماری این پژوهش کلیه افراد دارای تجربه شکست عاطفی ساکن شهر اصفهان در سال ۱۳۹۹-۱۴۰۰ بودند که از طریق فراخوان در شبکه‌های اجتماعی دعوت به شرکت در پژوهش گردیدند به جهت اجرای پژوهش پرسشنامه‌های طرحواره‌های هیجانی لیهی (۲۰۱۲) و نشانگان ضربه عشق (راس، ۱۹۹۹) با استفاده از فرم نگار به صورت آنلاین تدوین شد و سپس از طریق لینک و شبکه‌های اجتماعی، برای افراد داوطلب (۱۳۵ نفر) در بازه سنی ۱۸ تا ۳۸ به صورت هدفمند ارسال گردید. بدین منظور ابتدا برای افرادی که اعلان داوطلبی شرکت در پژوهش کرده بودند یک فرم دموگرافیک ارسال شد که حاوی چند سوال مرتبط با اعلام رضایت در پژوهش، اعلام زمان تجربه شکست عاطفی در سه سال اخیر، و همچنین اعلان شماره تلفن جهت دریافت لینک پرسشنامه بود. بنابراین برای متقاضیان، پرسشنامه‌ها به صورت لینک ارسال شد، و پس از حذف پرسشنامه‌های ناقص ۸۹ نفر از افراد باقی مانده برحسب نمراتشان در پرسشنامه نشانگان ضربه عشق در سه سطح گروه بندی شدند به طوری که نمرات ایشان در این پرسشنامه به عنوان متغیر ملاک و نمراتشان در طرحواره‌های هیجانی به عنوان متغیر پیش‌بینی کننده عضویت گروهی مدنظر قرار گرفت و با نرم افزار **spss22** تحلیل شد.

ابزار پژوهش

مقیاس طرحواره‌های هیجانی (LESS-II)^۱: این مقیاس توسط لیهی (۲۰۰۲)، در ابتدا جهت سنجش طرحواره‌های هیجانی با ۵۰ گویه تهیه شد و در سال ۲۰۱۲ مجدد مورد بازنگری قرار گرفت و تعداد آن به ۲۸ گویه تقلیل یافت (لیهی، ۲۰۱۲). در این مقیاس فرد نمره کلی در طرحواره‌های هیجانی، و ابعاد چهارده‌گانه آن؛ تایید طلبی^۲، قابلیت درک^۳، احساس گناه/شرم^۴، ساده

1. Leahy Emotional Schema Scale
2. Validation
3. Comprehensibility
4. Guilt/Shame

انگاری هیجان‌ها^۱، ارزش‌های والاتر^۲، فقدان کنترل^۳، کرحتی^۴، عقلانیت^۵، تداوم احساس^۶، هوشیاری ضعیف^۷، عدم پذیرش احساسات^۸، نشخوار فکری^۹، ابراز کم احساسات^{۱۰} و سرزنش دیگران^{۱۱} کسب می‌نماید. این مقیاس دارای طیف لیکرت است و از یک تا شش (کاملاً غلط تا کاملاً درست) نمره‌گذاری می‌شود. دامنه نمرات بین ۲۸ تا ۱۶۸ قرار می‌گیرد که متوسط نمرات ۸۴ می‌باشد؛ هرچه نمره فرد در این مقیاس بیشتر باشد فرد طرحواره‌های منفی بیشتری را دارد. روایی و پایایی این مقیاس توسط لیهی (۲۰۰۲) مورد بررسی قرار گرفته به طوری که ضریب همبستگی روایی همزمان این مقیاس با پرسشنامه افسردگی ۰/۶۶ و اضطراب بک ۰/۶۴ تایید و پایایی نمره کل آن ۰/۸۱ گزارش شد. در ایران نیز روایی همگرای این مقیاس با سیاهه‌های اضطراب و افسردگی بک (II) مورد تایید قرار گرفت. پایایی کل این مقیاس نیز با روش بازآزمایی ۰/۷۸ و برای زیرمقیاس‌ها بین ۰/۵۶ تا ۰/۷۱ گزارش گردیده است (خانزاده، ادیسی، محمد خانی و سعیدیان، ۱۳۹۲). ضریب همسانی درونی برای نمره کل مقیاس در این پژوهش ۰/۸۶ و برای زیرمقیاس‌ها ان ۰/۷۰ تا ۰/۸۳ بدست آمد.

پرسشنامه ضربه عشق^{۱۲} (LTI): این پرسشنامه توسط راس (۱۹۹۹) برای سنجش شدت ضربه عشق تهیه کرده و دارای ۱۰ گویه، و ۴ گزینه ای است. شیوه نمره‌گذاری این پرسشنامه بین ۰ تا ۳ می‌باشد و سوالات ۱ و ۲ نمره‌گذاری معکوس می‌گیرند. دامنه نمرات آن بین ۰ تا ۳۰ قرار دارد که در سه طبقه کمتر از ۹، بین ۱۰ تا ۱۹، و ۲۰ به بالا دسته بندی می‌گردد. نمره ۲۰ در این پرسشنامه به‌عنوان نقطه برش (بالینی) در نظر گرفته شده است و نمرات آن می‌تواند یک ارزیابی کلی از میزان آشفتگی جسمی، هیجانی، شناختی و رفتاری فراهم آورد (راس، ۱۹۹۹). ضریب همبستگی روایی این پرسشنامه با پرسشنامه اضطراب بک ۰/۷۴ و پایایی آن نیز به روش آلفا کرونباخ ۰/۸۳ گزارش شده است (راس، ۲۰۰۷). در ایران روایی آن از طریق ضریب همبستگی با پرسشنامه افسردگی بک ۰/۶۴ و پایایی این پرسشنامه ۰/۸۱ تایید شد (دهقانی، ۱۳۸۹). در این پژوهش نیز پایایی این پرسشنامه ۰/۸۳ بدست آمد.

-
1. Simplistic View of Emotion
  2. Higher Values
  3. Uncontrollability
  4. Numbness
  5. Rational
  6. Duration
  7. Consensus
  8. Acceptance of Feelings
  9. Rumination
  10. Expression
  11. Blame
  12. Love Trauma Inventory Questionnaire

۱۲..... نقش طرحواره‌های هیجانی در پیش بینی نشانگان ضربه عشق در افراد دارای ...

یافته‌ها

یافته‌های جمعیت شناختی نشان داد که افراد شرکت‌کننده از لحاظ بازه سنی بین ۱۸ تا ۳۸ سال قرار داشتند که میانگین (انحراف معیار) سنی آنان برابر با ۲۸/۳۲ (۷/۱۱) سال و میانگین تحصیلات آنان برابر با ۱۵/۲۰ (۲/۷۶) سال بود در این بین ۷۴ نفر آنان زن و ۱۳ نفر مرد و ۲ نفر نیز جنسیت خود را مشخص ننموده‌اند. ۵۹ نفر مجرد و ۳۰ نفر متأهل بودند. در ادامه میانگین و انحراف معیار افراد شرکت‌کننده در پژوهش برحسب نمره افراد در مقیاس ضربه عشق در جدول (۱) آورده شده است.

جدول ۱: آمار توصیفی برای پاسخگویان برحسب میزان نمرات افراد در مقیاس ضربه عشق

ملاک	فاقد شکست عاطفی		دارای شکست عاطفی با قابلیت بهبود		دارای شکست عاطفی نیاز به کمک درمانی		کل
	انحراف میانگین معیار	میانگین	انحراف میانگین معیار	میانگین	انحراف میانگین معیار	میانگین	
تایید طلبی	۲/۳۰	۶/۵۱	۲/۲۰	۵/۷۲	۳/۰۸	۶/۲۶	۲/۴۱
قابلیت درک	۲/۱۴	۶/۲۷	۲/۲۵	۷/۹۴	۲/۶۲	۶/۳۴	۲/۴۳
احساس گناه/شرم	۱/۸۴	۵/۸۳	۲/۵۵	۸/۰۵	۳/۱۸	۶/۴۳	۲/۶۸
ساده‌انگاری	۱/۹۱	۸/۶۸	۱/۳۳	۱۰/۵۵	۱/۵۸	۹/۴۵	۱/۶۰
ارزش والاتر	۲/۵۹	۴/۵۶	۲/۱۶	۵/۶۶	۲/۷۰	۵/۲۸	۲/۳۵
فقدان کنترل	۲/۱۸	۵/۳۷	۲/۴۶	۹/۰۵	۲/۸۷	۶/۹۸	۲/۷۴
کرختی	۱/۸۱	۶/۰۲	۲/۳۷	۵/۶۶	۲/۱۴	۵/۴۵	۲/۲۳
عقلانیت	۱/۹۹	۸/۹۵	۲/۱۴	۷/۸۸	۲/۵۸	۸/۵۰	۲/۲۱
تداوم احساس	۱/۸۱	۶/۳۶	۲/۰۷	۶/۵۰	۲/۰۰	۶/۹۱	۲/۰۳
هوشیاری ضعیف	۲/۸۹	۶/۶۴	۲/۳۷	۵/۶۱	۲/۶۳	۵/۷۷	۲/۵۳
عدم پذیرش احساس	۱/۶۹	۶/۷۰	۱/۴۹	۶/۵۵	۲/۳۰	۶/۲۴	۱/۷۲
نشخوار فکری	۲/۳۲	۷/۹۳	۲/۰۵	۸/۶۱	۲/۲۷	۸/۰۲	۲/۱۴
ابراز کم احساس	۱/۷۳	۵/۰۷	۱/۶۸	۵/۱۶	۲/۳۰	۵/۲۲	۱/۸۱
سرزنش دیگران	۱/۷۱	۴/۶۵	۲/۲۰	۵/۶۶	۲/۹۱	۵/۵۰	۲/۲۹
نمره کل طرحواره هیجانی	۹/۶۹	۹۱/۰۹	۹۱/۴۲	۱۲/۱۲	۹۹/۰۰	۱۴/۴۵	۹۲/۸۹

در ادامه به جهت آزمون فرضیه پژوهش مبنی بر اینکه طرحواره‌های هیجانی می‌توانند افراد دارای شکست عاطفی (تجربه نشانگان ضربه عشق) را از افراد فاقد آن/یا افراد با قابلیت بهبود برحسب نشانگان ضربه عشق تفکیک نمایند. ابتدا پیش فرض‌های

آن(همچون نداشتن چندهمخطی، پایین بودن همخطی متغیرهای پیش‌بین، عدم وجود عضویت گروهی همزمان و رعایت همبستگی درون گروهی) بررسی شد و نتایج نشان داد که داده‌ها از نظر عدم وجود عضویت گروهی همزمان رعایت شده‌است به طوری که ۸۹ نفر افراد شرکت‌کننده در گروه‌های مجزایی عضویت گروهی یافته‌اند. همچنین بررسی داده‌ها از نظر عدم چندهمخطی و هم خطی پایین بین متغیرهای پیش‌بین نشان داد که هر ۱۴ سازه طرحواره‌های هیجانی از نظر تولرانس (تایید طلبی: ۰/۷۹، قابلیت درک: ۰/۶۲، احساس گناه/شرم: ۰/۵۰، ساده‌انگاری: ۰/۶۱، ارزش والاتر: ۰/۷۲، فقدان کنترل: ۰/۵۶، کرختی: ۰/۷۲، عقلانیت: ۰/۶۹، تداوم احساس: ۰/۷۰، هوشیاری ضعیف: ۰/۶۲، عدم پذیرش احساسات: ۰/۶۸، نشخوار فکری: ۰/۶۹، ابراز کم احساس: ۰/۷۸، و سرزنش دیگران: ۰/۷۰) از مقادیر کمی برخوردارند (<۰۵). بنابراین پیش شرط عدم وجود چند همخطی و احراز همخطی پایین رعایت شده است.

در ادامه مقادیر آزمون Box's M جهت بررسی همگنی ماتریس کواریانس به میزان آماره ۴۴۳/۷۱ ($P < ۰/۰۵$) بدست آمد که نشان‌دهنده عدم برقراری این پیش فرض می‌باشد اما با توجه به رعایت تمامی پیش فرض‌های دیگر همچنان می‌توان از این آزمون جهت تحلیل داده‌ها بهره برد (مولوی، ۱۳۸۶: ۹۵). همچنین همانطور که یافته‌های جدول (۲) در رابطه با پیش فرض ماتریس همبستگی درون گروهی نشان می‌دهد همبستگی خیلی بالایی بین متغیرها مشاهده نمی‌شود ($< ۰/۹$)، از این رو متغیرهای مستقل دارای تفکیک قابل قبولی از یکدیگر هستند. بنابراین می‌توان از تحلیل تشخیصی برای پیش‌بینی میزان تفکیک گروه‌ها برحسب کد تشخیصی (دارای شکست عاطفی و فاقد آن) استفاده کرد.

جدول ۲: بررسی ماتریس همبستگی درون گروهی

ردی	متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴										
۱	تایید طلبی	-*																							
۲	قابلیت درک		۸																						
۳	احساس گناه/ شرم			۳۲																					
۴	ساده انگاری				۲۱																				
۵	ارزش والاتر					۳۳																			
۶	فقدان کنترل						۲																		
۷	کرختی							۸																	
۸	عقلانیت								۱۴																
۹	تداوم احساس									۱۳															
											۲۳														
												۱۶													
													۱۵												
														۱۲											
															۱۱										
																۱۰									
																	۹								
																		۸							
																			۷						
																				۶					
																					۵				
																						۴			
																							۳		
																								۲	
																									۱

۱۴..... نقش طرحواره‌های هیجانی در پیش بینی نشانگان ضربه عشق در افراد دارای ...

۱۰	هوشیاری ضعیف	-۳	۷	-۹	۰/۱	-۲۵	۰/۱	۲۶	۳۲	۲۶	۰/۱	-	۲۶	-
۱۱	عدم پذیرش احساس	-۱۳	۲۴	۳۹	-۷	۹	-۷	۳۶	۲۰	۲۰	-۰/۴	۸	۱	-
۱۲	نشخوارفکری	۰/۳	۴	۲۳	۱۴	-۱۲	۱۴	۲۶	۲۷	۲۶	-۱۲	۲۱	۲۱	-
۱۳	ابراز کم احساس	۱۸	۲۴	-۱۰	-۹	۵	-۹	-۱	۳	-۱	۵	-۹	۸	-۱
۱۴	سرزنش دیگران	۱۴	۹	۶	۱۸	۱۶	۱۸	۱۳	۱۵	۱۳	۱۶	۳۳	۲۶	۸

* = اعداد در ۱۰۰ ضرب شده اند

در ادامه همانطور که یافته‌های مرتبط با تابع‌های تشخیصی در جدول (۳) نشان می‌دهد اجرای تحلیل تشخیصی توانست دو تابع تشخیصی کانونی را شناسایی کند. مقدار ویژه برای این دو تابع به میزان ۰/۶۲ و ۰/۲۳ بدست آمد؛ با توجه به این مقادیر می‌توان گفت تابع اول از قدرت تفکیک مطلوبی برخوردار است. این تابع توانسته ۷۳ درصد از واریانس گروه‌ها و به عبارتی میزان پخش میانگین‌های سه گروه را تبیین نماید. مقدار آماره χ^2 دو برای تابع اول برابر با ۵۴/۷۵ می‌باشد و در سطح $p \leq ۰/۰۵$ معنادار می‌باشد اما مقادیر آن برای تابع دوم؛ ۱۶/۴۲ معنادار نمی‌باشد ($P > ۰/۰۵$). بنابراین می‌توان گفت که میانگین گروه‌ها در سه گروه افراد با شکست عاطفی (قابل تحمل و نیاز به درمان) و فاقد آن متفاوت می‌باشد که حاکی از معناداری عضویت گروهی آنان می‌باشد. با توجه به مقدار آماره لامبدا و یلکز می‌توان گفت ۵۰٪ از واریانس‌های متغیرهای حاضر در پژوهش مربوط به تفاوت بین سه گروه است بنابراین ۵۰٪ از واریانس گروه‌ها از طریق تابع اول قابل تبیین می‌باشد.

جدول ۳: خلاصه نتایج تابع تشخیصی

تابع	مقادیر ویژه	درصد تبیین شده واریانس	درصد تجمعی	ضریب همبستگی کانونی
۱	۰/۶۲	۷۳/۰۰	۷۳/۰۰	۰/۶۱۸
۲	۰/۲۳	۲۷/۰۰	۱۰۰/۰۰	۰/۴۳

ویلکز لامبدا				
تابع	آماره لامبدا و یلکز	آماره χ^2 دو	درجه آزادی	سطح معناداری
۱	۰/۵۰	۵۴/۷۵	۲۸	۰/۰۰۲
۲	۰/۸۱	۱۶/۴۲	۱۳	۰/۲۲

در ادامه میزان سهم متغیرهای پژوهش برای تفکیک گروه‌ها از یک دیگر در جدول (۴) ماتریس ساختاری ارائه شده است. برحسب این مقادیر می‌توان متغیرهایی که بیشترین سهم را در تابع تشخیصی دارند را شناسایی کرد. همانطور که یافته‌های این جدول نشان می‌دهد متغیرهای فقدان کنترل، ساده انگاری و احساس گناه/ شرم، بیشترین همبستگی را در بین متغیرهای حاضر

در پژوهش با عضویت گروهی افراد دارد، بنابراین می‌توان نتیجه گرفت این متغیرها به میزان بالایی می‌توانند سه گروه را از یک دیگر تفکیک نمایند.

جدول ۴: ضرایب ماتریس ساختاری

ردیف	متغیر	تابع ۱	تابع ۲
۱	فقدان کنترل	*۰/۶۰	ضریب -۰/۰۴
۲	ساده انگاری	*۰/۵۱۹	۰/۰۳
۳	احساس گناه / شرم	*۰/۳۹۱	۰/۲۰۵
۴	نمره کل طرحواره هیجانی	^b ۰/۳۰۱	۰/۱۹۷
۵	عقلانیت	*-۰/۱۹۹	۰/۰۰۵
۶	نشخوار فکری	*۰/۱۵۵	۰/۱۴۷
۷	تایید طلبی	*-۰/۱۴۵	-۰/۰۵۵
۸	قابلیت درک	۰/۳۷۵	*۰/۴۳۷
۹	تداوم احساس	-۰/۰۴۱	*-۰/۳۹۲
۱۰	عدم پذیرش احساس	۰/۰۲۸	*۰/۳۶۹
۱۱	ابراز کم احساس	-۰/۱۵۶	*۰/۳۱۲
۱۲	کرختی	۰/۰۱۵	*۰/۳۰۰
۱۳	سرزنش دیگران	۰/۱۳۱	*-۰/۲۹۹
۱۴	هوشیاری ضعیف	-۰/۱۲۱	*۰/۲۸۱
۱۵	ارزش‌های والاتر	۰/۱۶۴	*۰/۱۷۲

* بیشترین میزان همبستگی خالص هر یک از متغیرها با تابع تشخیصی مورد نظر. ^b متغیر مورد نظر در تحلیل فوق به کار برده نشد.

در ادامه مهمترین جدول پیش‌بینی عضویت افراد در گروه‌های متغیر وابسته براساس نمراتشان در حول مراکز ثقل گروهی (افراد دارای شکست عاطفی نیازمند کمک: ۱/۴۰؛ افراد با شکست عاطفی با قابلیت بهبود خود بخودی: ۰/۱۶-؛ و فاقد شکست عاطفی: ۱/۰۱-) برحسب تابع اول تشخیصی به صورت اصلی در جدول (۵) آورده شده است.

همانطور که یافته‌های این جدول نشان می‌دهد ۱۰ نفر از افراد به درستی در گروه افراد فاقد شکست عاطفی، ۳۵ نفر به درستی در گروه افراد با شکست عاطفی با قابلیت بهبود و همچنین ۱۴ نفر نیز به درستی در گروه افراد با شکست عاطفی نیاز به کمک درمانی قرار گرفتند. برحسب این یافته‌ها تابع تشخیصی توانسته به درستی ۶۲/۵ درصد افراد را در گروه افراد فاقد شکست عاطفی و ۶۳/۶ از افراد را در گروه افراد با شکست عاطفی با قابلیت بهبود خودبخودی و ۷۷/۸ درصد از افراد را نیز به درستی

۱۶..... نقش طرحواره‌های هیجانی در پیش بینی نشانگان ضربه عشق در افراد دارای ...

در گروه افراد با شکست عاطفی نیاز به کمک درمانی جای‌دهی کند. بنابراین می‌توان گفت که دقت طبقه‌بندی برحسب تابع تشخیصی (باسازه‌های فقدان کنترل، ساده‌انگاری و احساس گناه/ شرم) بدست آمده برای گروه افراد با شکست عاطفی نیاز به درمان بیشتر از گروه افراد با شکست عاطفی قابل بهبود و افراد فاقد شکست عاطفی است. در انتها با توجه به مقدار ضریب همبستگی کانونی (جدول خلاصه نتایج تحلیل تشخیصی) به میزان ۰/۶۱۸ می‌توان گفت که گروه‌بندی به شیوه اصلی به میزان ۶۱/۸ درصد به درستی صورت گرفته است.

جدول ۵: پیش‌بینی عضویت گروهی برای افراد شرکت کننده

کل	پیش‌بینی شده			گروه‌ها	اصلی	تعداد
	شکست عاطفی نیاز به کمک درمانی	شکست عاطفی با قابلیت بهبود	فاقد شکست عاطفی			
۱۶	۱	۵	۱۰	فاقد شکست عاطفی		
۵۵	۱۱	۳۵	۹	شکست عاطفی با قابلیت بهبود		
۱۸	۱۴	۲	۲	شکست عاطفی نیاز به کمک درمانی		
۱۰۰	۶/۳	۳۱/۳	۶۲/۵	فاقد شکست عاطفی		درصد
۱۰۰	۲۰/۰	۶۳/۶	۱۶/۴	شکست عاطفی با قابلیت بهبود		
۱۰۰	۷۷/۸	۱۱/۱	۱۱/۱	شکست عاطفی نیاز به کمک درمانی		

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های حاصل در این پژوهش مبنی بر پیش‌بینی شکست عاطفی از طریق سازه‌های طرح‌واره‌های هیجانی با یافته‌های مصباحی و همکاران (۱۳۹۸) که در پژوهش خود گزارش دادند که نشانگان ضربه عشق با طرحواره‌های ناسازگار اولیه مرتبط است همسو می‌باشد. همچنین یافته اخیر در رابطه با پیش‌بینی شکست عاطفی و نشانگان ضربه عشق از طریق سازه شرم/گناه و ساده‌انگاری هیجان با یافته‌های آسایش و همکاران (۱۳۹۹) که در پژوهش خود نشان دادند که واکنش عاطفی افراد به شکست عاطفی با مفاهیمی همچون احساس شکست، احساس بی‌ارزشی، احساس سردرگمی هیجانی، احساس ترس، احساس کمبود و سوگ، احساس آسیب‌پذیری، خشم، حسادت، ملالت، بی‌اشتیاقی و دلزدگی و تنفر مرتبط است همسو می‌باشد. همچنین یافته‌های این پژوهش با نتایج پژوهشی دیگر همچون قدرتی و تکلوی (۱۳۹۸) و بابایی گرمخانی و همکاران (۱۳۹۸)، نیز همسو می‌باشد.

در تبیین یافته پژوهش حاضر مبنی بر پیش‌بینی بروز نشانگان ضربه عشق در افراد باشکست عاطفی از طریق سازه‌های طرحواره-های هیجانی همچون فقدان احساس کنترل می‌توان گفت یکی از مسائلی که انسان همواره به آن نیاز داشته است میل به پیش‌بینی و کنترل پدیده‌ها است تا بتواند متناسب با آن رفتار کند (لیهی، ۲۰۱۵؛ ترجمه زیرک و آزادی، ۱۳۹۷). چگونگی برخورد با احساسات و عواطف افراد نیز یکی از این موارد است، بدین معنی که ممکن است داشتن/نداشتن یک سری از احساسات و هیجانات را فرد برای خود و دیگری قابل قبول/غیرقابل قبول بدانند که این نوع باور به احساس کنترل/عدم کنترل بر احساسات و هیجانات می‌تواند فرد را دچار دردسر سازد چرا که ممکن است یکی از طرفین تجربه احساسات گوناگون را در رابطه عاطفی مجاز بداند اما دیگری وجود چنین احساسی را تاب نیاورد و در جهت کنترل احساسات در خود و دیگری بکوشد از این نظر به دلیل عدم درک احساسات در خود یا دیگری احتمال شکست عاطفی و تجربه نشانگان ضربه عشق را افزایش دهد بنابراین این یافته پژوهش قابل تبیین است.

همچنین نتایج پژوهشی نشان داد ساده‌انگاری هیجانی می‌تواند پیش‌بینی کننده بروز بیشتر نشانگان ضربه عشق در افراد باشکست عاطفی باشد. در تبیین یافته اخیر می‌توان گفت که فرد دارای ساده‌اندیشی نسبت به هیجان‌ها نمی‌تواند حضور چندین احساس (اغلب متناقض) را همزمان تحمل نماید، هیجان را به صورت صفر یا صد در نظر می‌گیرد و داشتن چندین احساس درباره یک موضوع (رابطه عاطفی) وی را بهم می‌ریزد (لیهی، ۲۰۱۵؛ ترجمه زیرک و آزادی، ۱۳۹۷). از این نظر می‌توان گفت فرد دچار تعارض هیجانی می‌گردد و متعاقب آن درباره اینکه چگونه با شریک عاطفی خود رفتار کند سردرگم می‌شود (گرینبرگ، ۲۰۲۱). از این جهت ممکن است از احساسات خود و دیگری اجتناب کند، آن را نادیده انگارد یا دست به توجیه آن بزند بنابراین قادر به بیان خواسته خود به شریک عاطفی اش نیست و در رابطه دچار مشکل می‌گردد که نتیجه اخیر قابل درک و تبیین است.

علاوه بر این، یافته‌های پژوهش نشان داد بروز احساس گناه/شرم در افراد دارای رابطه عاطفی می‌تواند پیش‌بینی کننده شکست عاطفی باشد. در تبیین این یافته می‌توان اشاره داشت که احساس گناه همچون احساس شرم، هیجانی منفی و ناراحت کننده که معمولاً همراه با هم اتفاق می‌افتند و هر دو از طریق قضاوت‌های خود ارزیابی از خود و اعمال رفتاری که بر طبق استانداردهای درونی رخ می‌دهد پدیدار می‌شوند (بنو، ۲۰۲۰). این احساس، هیجانی اجتماعی و به هويت فرد مرتبط است و یکی از مولفه‌های زیر بنایی روابط عاطفی نیز، هويت، احساسات مرتبط با عزت نفس و احساس شرم می‌باشد. به عبارتی دیگر در رابطه عاطفی

۱۸..... نقش طرحواره‌های هیجانی در پیش بینی نشانگان ضربه عشق در افراد دارای ...

چگونه به نظر آمدن فرد توسط فرد مقابل بسیار مهم است چرا که همه افراد نیاز دارند تا مورد تایید (افراد مهم زندگی) قرار بگیرند و زمانی که احساس کنند از سمت ایشان پذیرفته نشده‌اند، احساس شرم پیدا می‌کنند چرا که دلیل آن را دوست داشتنی نبودن خود برمی‌شمارند (گرینبرگ، ۲۰۱۹؛ ترجمه رضایی و همکاران ۱۳۹۸) بنابراین نتیجه‌ی اخیر مبنی بر پیش‌بینی شکست عاطفی از طریق سازه شرم/گناه قابل درک و تبیین است.

از محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به موارد ذیل اشاره داشت؛ (۱) با توجه به آنکه این پژوهش در دوره همه‌گیری بیماری کووید-۱۹ انجام شد بنابراین امکان دسترسی حضوری به افراد دچار شکست عاطفی از طریق مراکز مشاوره وجود نداشت که این مورد دسترسی دقیق‌تر به این افراد را با مشکل مواجه ساخت. (۲) همچنین با توجه به آنکه پژوهش به صورت آنلاین صورت گرفت آن دسته از افراد که در شبکه‌های اجتماعی حضور نداشتند را شامل نگردید. (۳) علاوه بر آن یکی از شرایط ورود به پژوهش وقوع شکست عاطفی بین ۶ ماه تا ۳ سال گذشته بود بنابراین افراد باشکست عاطفی با زمان کمتر یا بیشتر را شامل نگردید. پیشنهاد می‌گردد در کار با زوجین و افراد دارای شریک عاطفی سازه‌های فوق مدنظر قرار گیرد و در این باره به افراد آموزش‌های لازم درباره نقش طرحواره‌های هیجانی و ساز و کار آن در رابطه‌شان ارائه گردد. علاوه بر این نتایج حاصل از این پژوهش را می‌توان در آموزش‌های پیش از ازدواج به کار برد.

تشکر و قدردانی: بدین وسیله از تمامی افرادی که در انجام این پژوهش یاری رسانند از جمله شرکت کنندگان تشکر و قدردانی می‌گردد.

منابع

- آسایش، محمد حسین؛ قاضی نژاد، نیکو و باهنر، فهیمه (۱۳۹۹). تبیین واکنش‌های عاطفی دختران با نشانگان شکست عشقی. *نشریه علمی فرهنگی- تربیتی زنان و خانواده*. ۱۵ (۵۳): ۱۲۵-۱۵۴.
- بابایی گرمخانی، محسن، کسائی، عبدالرحیم، زهراکار، کیانوش و اسدپور، اسماعیل (۱۳۹۸). اثربخشی مشاوره گروهی مبتنی بر شفقت، بر راهبردهای تنظیم هیجان و رضایت زناشویی زنان پیمان‌شکن دارای خیانت سایبری. *مشاوره و روان‌درمانی خانواده*، ۹ (۲)، ۹۲-۷۳.
- توسلی، زهرا، آقامحمدیان شعرباف، حمیدرضا، سپهری شاملو، زهره و شهشوار، مجید (۱۳۹۷). اثر بخشی واقعیت‌درمانی گروهی بر نشانگان ضربه عشق و عملکرد کلی افراد شکست‌خورده عاطفی. *فصلنامه علمی-پژوهشی روانشناسی کاربردی*، سال ۱۲، شماره ۱: ۱۰۲-۸۳.
- خانزاده مصطفی، ادریسی فروغ، محمدخانی شهرام، سعیدیان محسن (۱۳۹۲). بررسی ساختار عاملی و مشخصات روانسنجی مقیاس طرحواره‌های هیجانی بر روی دانشجویان. *مطالعات روانشناسی بالینی*. ۳ (۱۱): ۹۱-۱۱۹.

دهقانی، م (۱۳۸۹). اثربخشی روان‌درمانی کوتاه مدت تعدیل‌کننده اضطراب بر نشانگان ضربه عشق. پایان نامه دوره دکتری. انستیتو روانپزشکی تهران.

رجبی، سوران، جوکار، مهناز و علیمزادی، خدیجه (۱۳۹۷). اثر بخشی درمان شناختی رفتاری گروهی متمرکز بر آسیب در کاهش نشانگان ضربه عشق در دانشجویان. *دوفصلنامه مشاوره کاربردی*. ۸(۱): ۷۹-۹۶.

قدرتی، سلماز و تکلوی، سمیه (۱۳۹۸). نقش شکست عاطفی و سبک های دلبستگی در پیش بینی افکار خودکشی دانشجویان. *مجله دانشگاه علوم پزشکی اردبیل*. ۱۹(۲): ۲۰۴-۲۱۵.

گرینبرگ، لزی (۲۰۱۹). *مربیگری در درمان هیجان مدار: هدایت مراجعان در کار با هیجان هایشان*، ترجمه دکتر محمد آرش رضانی، زینب باقری و ایمان همت یار ۱۳۹۸. تهران: روان.

لیهی، رابرت، ل (۲۰۱۵). *رویکرد طرحواره درمانی هیجانی*. ترجمه حسین زیرک و راحله آزادی ۱۳۹۷. تهران: ارجمند. چاپ اول. ۱-۴۵۶. مصباحی، الهام، امیری مجد، مجتبی، قمری، محمد و بزازیان، سعیده. (۱۳۹۸). تدوین مدلی برای پیش بینی نشانگان ضربه عشقی در دانشجویان براساس ویژگی های شخصیتی، طرحواره های ناسازگار اولیه و کیفیت روابط دلبستگی. *مجله روان پزشکی و روانشناسی بالینی ایران*. ۲۵(۱): ۴۲-۵۶.

مولوی، حسین (۱۳۸۶). *راهنمای عملی SPSS 10-13-14 در علوم رفتاری*. اصفهان: پویش اندیشه.

Asayesh, M., Qazinejad, N., Bahonar, F. (2021). Explanation of the Emotional Reactions of Girls with Love Trauma Syndrome: A Qualitative Study. *The Women and Families Cultural-Educational*, 15(53), 125-154. (Persian).

Babaei, M., Kasaii, A., Zaharakar, K., Asadpor, E. (2020). Effectiveness of compassion focused group counseling on emotion regulation strategies and marital satisfaction of betrayal women with cyber infidelity. *Family Counseling and Psychotherapy*, 9(2), 73-92. (Persian).

Benau, K. (2020). Shame, Pride and Dissociation: Estranged Bedfellows, Close Cousins and Some Implications for Psychotherapy with Relational Trauma Part I: Phenomenology and Conceptualization. *Mediterranean Journal of Clinical Psychology*. 8(1): 1-35.

Carter, K. Knox, D. & Hall, S. (2019). Romantic breakup: difficult loss for some but not for others. *Journal of Loss and Trauma*, 23(176): 1-17.

Dehghani, M. (2011). Efficacy of short term dynamic psychotherapy on love trauma syndrome. *Iranian Journal of Psychiatry and Behavioral Sciences*. 5(2): 18-25.

Del Palacio-González, A., Clark, D. A. and O'Sullivan, L.F. (2017). Distress severity following a romantic breakup is associated with positive relationship memories among emerging adults, *Emerging Adulthood*, 5(4): 259-267.

Ghodrati, S., & Taklavi, S. (2019). Prediction of Suicidal Thoughts Based on Emotional Failure and Attachment Styles among University Students. *Journal of Ardabil University of Medical Sciences(JAUMS)*, 19(2), 204-215. (Persian).

Greenberg, L.S. (2019). *Coaching in emotion-oriented therapy: Guiding clients in working with their emotions*, (translated by Dr. Mohammad Arash Ramezani, Zeinab Bagheri and Iman Hemmatyar) Tehran: Ravan. (2015). (Persian).

Greenberg, L. S. (2021). Changing emotion with emotion. *American Psychological Association*.

Johnson, S. M. (2019). *Attachment Theory in Practice_ Emotionally Focused Therapy (EFT) with Individuals, Couples, and Families*. The Guilford Press.

Khanzadeh, M., Idrisi, F., Mohammad Khani, Sh, Saidian, M. (2013). Examining the factor structure and psychometric characteristics of emotional schemas scale on students. *Clinical psychology studies*. 3(11):91-119. (Persian).

- Leahy, R. L. (2002). A Model of Emotional Schemas. *Cognitive and Behavioral Practice*, 9, 177-190.
- Leahy, R. L. (2012b). Leahy Emotional Schema Scale II(lessII). Unpublished manuscript, *American Institute for Cognitive Therapy*, New York.
- Leahy, R.L. (2015). *Emotional Schema Therapy*. Translated by H. Zirak, R. Azadi. Published: Arjmand. Tehran. (Persian).
- Luciano, E. C., & Orth, U. (2017). Transitions in romantic relationships and development of self-esteem. *Journal of Personality and Social Psychology*, 112(2), 307-328.
- McKiernan, A., Ryan, R., McMahon, E., Bradley, S., & Butler, E. (2018). Understanding young people's relationship breakups using the dual processing model of coping and bereavement. *Journal of Loss and Trauma*, 23(3), 192-210.
- Mesbahi, E., AmirMajd, M., Ghamari, M., & Bazazian, S. (2019). Development of a model to predict emotional failure in students according to personal factors and initial maladaptive schemas and quality of love relationships. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*, 25(1): 42-56. (Persian).
- Molavi, Hussein. (2007). *Practical guide to SPSS 10-13-14 in Behavioral Sciences*. Isfahan: Pooyesh Andisheh. (Persian).
- Rajabi, S. Nikpoor, N. (2017), Predicting love trauma syndrome based on early maladaptive schemas and emotional intelligence among the youth. *International Journal of Psychology*, 11(2): 152-174.
- Rosse, R. B. (1999). *The love trauma syndrome: free yourself from the pain of a broken*. Perseus Publishing, a Member of the Perseus Books Group.
- Tavasoli, Z., Aghamohammadin Sherbaf, H., Sepehri Shamloo, Z., Shahsavari, M. (2018). Effectiveness of group reality therapy on love trauma syndrome and overall function of people who failed emotionally. *Journal of Applied Psychology*, 12(1), 83-102. (Persian).

